

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 12.2.2021 г.
COM(2021) 54 final

ANNEXES 1 to 2

ПРИЛОЖЕНИЯ

към Предложението за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

**за изменение на Регламент (ЕО) № 138/2004 на Европейския парламент и на
Съвета по отношение на регионалните икономически сметки за селското
стопанство**

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Приложение I се изменя, както следва:

1) в раздел „Съдържание“ се добавя следната точка VII „Регионални икономически сметки за селското стопанство“:

„VII. Регионални икономически сметки за селското стопанство

- А. Общи принципи
 - 1. Въведение
 - 2. Регионална икономика, регионална територия
 - 3. Основна единица при съставянето на регионалните икономически сметки за селското стопанство
 - 4. Методи на съставяне на РИССС
 - 5. Концепции за резидентност и територия
 - 6. Селскостопански отрасъл и характерни единици
- Б. Операции (транзакции) с продукти
 - 1. Продукция
 - 2. Междинно потребление
 - 3. Бруто капиталообразуване
- В. Разпределителни операции (транзакции) и други потоци
 - 1. Общи правила
 - 2. Добавена стойност
 - 3. Потребление на основен капитал
 - 4. Субсидии
 - 5. Данъци
 - 6. Компенсация на наетите лица
 - 7. Нетен опериращ излишък
 - 8. Лихви, наеми

9. Предприемачески доход в селското стопанство: общи правила за изчисляване

Г. Кратък преглед на изпълнението

1. Въведение
2. Определяне на регионалното селско стопанство
3. Измерване на селскостопанската продукция
4. Неделими неселскостопански вторични дейности
5. Междинно потребление“;

2) в точка 1.27 третото тире се заменя със следното:

„— по правило те не могат да включват дейности, свързани с бруто образуване на основен капитал на неселскостопански продукти (като сгради и машини) за собствена сметка. Производството за собствено крайно използване по презумпция е отделна дейност и се отчита като производство на дадена местна ЕВД. Услугите по настаняване, предоставяни на наетите лица като възнаграждение в натура, трябва да се разглеждат по подобен начин (те се отчитат като възнаграждение в натура в сметка „Формиране на дохода“);“;

3) точка 2.006 се заменя със следното:

„2.006. В ИССС цените трябва да се закръгляват до най-близкото цяло число или до първия или втория десетичен знак в зависимост от статистическата надеждност на ценовите данни, с които се разполага. Необходима е съответната информация за цените на влаганите ресурси и продукцията за съставяне на ИССС.“;

4) в точка 2.108 буква ж) се заменя със следното:

„ж) възнаграждение за услуги, съдържащо се в brutните премии на застраховки, сключени с цел да се покрият рискове като загуба на животни, загуби в резултат на градушки, слани, пожари, бури и др. Остатъкът, т. е. нетната премия, е компонент от brutната платена премия, която е на разположение на застрахователните дружества за уреждане на исковете.

Точна разбивка на brutните премии на два компонента може да се направи само за националната икономика като цяло, както се прави за националните сметки. Разпределянето на компонента услуги между отраслите се прави основно като се използват подходящи показатели за разбивка, свързани със съставянето на таблиците за влаганите ресурси и продукцията. Трябва да се направи справка в националните сметки, когато се попълва този показател в ИССС (за отчитане на субсидиите, свързани със застрахователните услуги, вж. 3.063, бележка под линия 1);“;

5) в точка 2.136 третото тире се заменя със следното:

„— промени в класификацията или структурата на дълготрайните активи: промени в класификацията или структурата на дълготрайните активи: например промени в икономическото предназначение на земеделска земя, млекодайки животни, предназначени за производство на месо (вж. 2.149, бележка под линия 1) или селскостопански сгради, които са били преоборудвани за частна или друга стопанска употреба.“;

6) добавя се следната глава VII „Регионални икономически сметки за селското стопанство“:

„VII. РЕГИОНАЛНИ ИКОНОМИЧЕСКИ СМЕТКИ ЗА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО

A. ОБЩИ ПРИНЦИПИ

1. Въведение

- 7.01. Регионалните сметки играят важна роля при изготвянето, изпълнението и оценяването на регионалните политики. Обективните, надеждни, последователни, относими и хармонизирани регионални статистически показатели осигуряват здрава основа за политики, насочени към намаляване на икономическите и социалните различия между европейските региони.
- 7.02. Регионалните икономически сметки за селското стопанство (РИССС) са адаптация на регионално ниво на икономическите сметки за селското стопанство (ИССС).
- 7.03. РИССС включват същия набор от сметки като ИССС, но проблемите с концепциите и измерването водят до набор от сметки за регионите, чиито обхват и степен на подробност са по-ограничени от ИССС на национално равнище.
- 7.04. Като регионални сметки РИССС се съставят въз основа както на регионални данни, които се събират пряко, така и на национални данни, които имат регионални разбивки, основани на допускания. Липсата на достатъчно пълна, навременна и надеждна регионална информация изисква да се правят допускания при съставянето на регионалните сметки. Това означава, че в регионалните сметки не са непременно отразени някои разлики между регионите (ЕСС 2010, 13.08).

2. Регионална икономика, регионална територия

- 7.05. При всяко съставяне на регионални сметки, независимо дали се отнасят до стопански отрасли или институционални сектори, е необходимо строго определяне на регионалната икономика и регионалната територия. На теория селскостопанският отрасъл в даден регион обхваща единиците (земяделските стопанства/аграрните холдинги), занимаващи се със селскостопански дейности (вж. 1.60. до 1.66.) на регионалната територия.
- 7.06. Дадена регионална икономика на определена държава е част от цялата икономика на тази държава. Цялата икономика се определя въз основа на институционални единици и сектори. Тя се състои от всички институционални единици, чийто център на основен икономически интерес се намира в рамките на икономическата територия на дадена държава. Икономическата територия не съвпада точно с географската територия (вж. 7.08). Икономическата територия на дадена държава се разделя на регионални територии и допълнителна регионална територия (ЕСС 2010, 13.09).
- 7.07. Регионалната територия се състои от онази част от икономическата територия на дадена държава, която е пряко причислена към даден регион, както е определено в ЕСС 2010. Свободните зони, включително митническите складове и

фабриките под митнически контрол, се причисляват към регионите, в които се намират.

- 7.08. Това разделяне на територията обаче не е напълно в съответствие с концепцията за национална икономическа територия, използвана в националните сметки. Допълнителната регионална територия се състои от части от икономическата територия на дадена държава, които не могат да бъде причислени пряко към един-единствен регион и които не са включени в РИССС, например:

а) националното въздушно пространство, териториални води и континентален шелф в международни води, върху които държавата има изключителни права;

б) териториалните анклавни (т.е. географските територии, попадащи в обхвата на сектор „Останал свят“ и използвани (по силата на международни договори или споразумения между държавите) от ведомства от сектор „Държавно управление“ на държавата (посолства, консулства, военни бази, научни бази и т.н.));

в) находища на нефт, природен газ и т.н. в международни води, извън континенталния шелф на дадена държава, експлоатирани от резидентни единици.

- 7.09. Класификацията по Номенклатурата на териториалните единици за статистически цели (NUTS)⁽¹⁾ дава единна, унифицирана разбивка на икономическата територия на Европейския съюз. За национални цели регионалните сметки могат също така да бъдат съставяни на по-подробно регионално равнище (ЕСС 2010, 13.12).

3. Основна единица при съставянето на регионалните икономически сметки за селското стопанство

- 7.10. Единиците, използвани за регионалните сметки по отрасли, са местните единици по видове дейност (местни ЕВД). Местната ЕВД е наблюдаемата форма на производствената единица.

- 7.11. Статистическият подход (отрасъл) „се ограничава“ до наблюдаема единица дори ако това означава да се отклони от отделната дейност. Както при СНС 2008, при ЕСС 2010 се предпочита статистическият подход и се препоръчва местната ЕВД при съставянето на националните сметки по отрасли. По този начин те определят една и съща единица за отраслите, независимо дали те са обхванати на регионално, или на национално ниво.

- 7.12. Както при ИССС, при РИССС се използва единицата „зеделско стопанство/аграрен холдинг“ — „адаптирана“ в съответствие с определени правила, за да съответства на въпросните цели — като основна единица за селскостопанския отрасъл. Има две причини, които са от решаващо значение за този избор. От една страна единицата „зеделско стопанство/аграрен холдинг“ е местната единица по видове дейност за селското стопанство (вж. 1.09. до 1.17.), определена като тази част на дадена единица по видове дейност (ЕВД), която се отнася до местното ниво. Местната ЕВД е също така

¹

Регламент (ЕО) № 1059/2003 на Европейския парламент и на Съвета за установяване на обща класификация на териториалните единици за статистически цели (NUTS): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:02003R1059-20191113>.

най-подходящата единица за селскостопанския отрасъл, дори ако включва неселскостопанските вторични дейности, които не могат да се показват отделно от селскостопанските дейности (вж. 1.15. и 1.16, 1.25. до 1.32.).

- 7.13. Използването на земеделското стопанство като основна единица означава включването на неселскостопанските вторични дейности на тези стопанства в регионалните сметки за селското стопанство (вж. 7.12.). Тъй като целта на ИССС е да се измери, опише и анализира формирането на дохода от селскостопанска икономическа дейност, се изключват единиците, за които тази дейността представлява единствено дейност в свободното време (например семейна градина и частно животновъдно производство). За разлика от тях единиците, занимаващи се със земеделие за собствени нужди, са включени в ИССС (вж. 1.24.).
- 7.14. Земеделското стопанство е референтната единица за статистическите изследвания, свързани със селското стопанство, независимо дали те са национални или регионални. Предимството тук е, че оценките на продукцията в количествено изражение може да са основани директно на статистическите системи за измерване на площи, добиви, размери на стадото и др. Изборът на единицата „земеделско стопанство“ също така спомага за по-добра отчетна последователност.

4. Методи на съставяне на ИССС

- 7.15. ЕСС (ЕСС 2010, 13.24—13.32) предлага два метода, приложими за стопанските отрасли или за институционалните сектори: възходящ и низходящ метод. Първият се състои в събирането на данните на нивото на единиците (местни ЕВД, институционални единици) и след това в сумирането им, за да се получи регионалната стойност за различните агрегати. Чрез низходящият метод се реконструират регионалните стойности, като националната стойност се дезагрегира с помощта на показател, който отразява възможно най-точно регионалното разпределение на въпросната променлива. Двата метода могат също така да бъдат съчетани по различни начини, като съчетанията се наричат в ЕСС „съчетание от възходящия и низходящия метод“. За приоритетен се приема възходящият метод, въпреки че е ясно, че в много случаи всъщност се използва „съчетание от възходящия и низходящия метод“.

5. Концепции за резидентност и територия

- 7.16. Икономическите операции както на предприятия, така и на домакинства могат да преминат регионалните граници. Предприятията могат да работят и в повече от един регион, на постоянни обекти или на временна основа, напр. големите стопанства могат да извършват работа в различни региони. Поради това е необходим ясен принцип, който да помогне на държавите членки последователно да разпределят междурегионалната дейност в даден регион.
- 7.17. Регионалните сметки на стопанските отрасли са основани на критерия за резидентност на производствената единица. Всеки отрасъл на регионално ниво се позовава на групата от местни

ЕВД на същата или на подобна основна икономическа дейност, чийто център на икономически интерес е на тази регионална територия. Най-често този център на интересите е свързан с конкретно дългосрочно местоположение в региона, като институционалните единици, към които принадлежат местните ЕВД.

- 7.18. Регионалните сметки обаче имат някои отличителни характеристики. При определени дейности не винаги е лесно регионът да се определи като конкретна област. Връзката между местоположението на централното управление и физическото местоположение на стопанството може да създаде проблем, тъй като факторите на селскостопанското производство могат да бъдат управлявани от централното управление в друг регион. За РИССС е важно двата субекта да се разделят и по тази причина стопанството трябва да бъде причислено към региона, където се намират производствените му фактори, а не към региона, където е централата му. Поради това от едно централно управление може да се създадат няколко единици по отношение на РИССС — толкова единици, колкото са регионите на резидентност на местните ЕВД, които са далеч от региона на централното управление.
- 7.19. Алтернативна концепция, която обикновено не се прилага в националните и регионалните сметки, би била строго териториална. Тази концепция предполага, че дейностите се разпределят според територията, на която те реално се извършват, независимо от резидентността на единиците, участващи в дейността.
- 7.20. Въпреки че при подхода според резидентността се предпочита регионалното разпределение на операциите на резидентните единици, ЕСС 2010 предоставя ограничен обхват за приложението на териториалния подход (ЕСС 2010, 13.21). Това се случва, когато са създадени условни единици за земя и сгради в региона или в държавата, в която те се намират.
- 7.21. В хипотетичния случай, когато резидентните единици в даден регион извършват дейности само на своята регионална територия, концепцията за резидентност съвпада с концепцията за територия. Такъв е случаят и с регионалното разпределение въз основа на условни единици, създадени за земя и сгради, както и за некорпоративните предприятия в други държави или в региони, които са различни от региона на резидентност на собственика.

6. Селскостопански отрасъл и характерни единици

- 7.22. Отрасълът се състои от всички местни единици по видове дейност, които извършват подобна или сходна икономическа дейност (вж. 1.59). Селскостопанският отрасъл, както е описан в ИССС, принципно съответства на разделение 01 в NACE Rev. 2, като разликите са показани в точки 1.62—1.66. Обхватът на РИССС е определен въз основа на списъка с характерни дейности, изготвен за ЕСС. Съществуват някои различия между селскостопанския отрасъл в ИССС, съответно и в РИССС, и отрасъла, установен за основната рамка на националните сметки (вж. 1.93).

Б. ОПЕРАЦИИ (ТРАНСАКЦИИ) С ПРОДУКТИ

- 7.23. Оценяването на селскостопанската продукция поражда някои специфични проблеми. Най-важните са свързани със сезонната продукция, животновъдното производство и времето на вписванията в сметките. Методологията на ИССС излага точни правила, уреждащи начина, по който следва да се вземат предвид въздействията при съхранението на сезонната продукция, как следва да се измерва продукцията от селскостопански животни и как трябва да се отчитат продуктите, които попадат в обхвата на незавършеното производство. Тези принципи трябва да се спазват при съставянето на РИССС. Това обаче не изключва някои адаптации на регионално ниво, например при животновъдното производство. Следва да се подчертае, че общата регионална оценка трябва да е идентична с оценките на ИССС.

1. Продукция

- а) Измерване на продукцията
- 7.24. В РИССС продукцията на даден регион представлява всички продукти в обхвата на ИССС, произведени през отчетния период в този регион от всички единици на селскостопанския отрасъл, независимо дали са предназначени за търговия извън отрасъла, за продажба за други стопанства или, в определени случаи, за употреба от същото стопанство. Следователно:
- а) всеки селскостопански продукт, който напуска дадено стопанство в региона, следва да се запише като част от продукцията на региона независимо от местоназначението си или от единицата, която го закупува;
- б) определени селскостопански продукти, използвани като междинно потребление от същото стопанство, следва да се включат в продукцията на региона (вж. 2.056).
- 7.25. Производственият процес при селскостопанските животни обикновено отнема няколко години. Когато се оценяват, трябва да се разграничат животните, класифицирани като дълготрайни активи (животни за разплод и впрегатни животни, млечни крави и др.) и тези, класифицирани като наличности (животни, предназначени главно за месо). По този начин, за да се избегне двойно отчитане, операциите, включващи движението на животни между стопанства (които се приемат като „положителни“ продажби за стопанствата, продаващи добитъка, и като „отрицателни“ продажби за купуващите стопанства), се разглеждат, както е посочено по-долу.
- а) Операциите между стопанства в един и същ регион, включващи животни, класифицирани като дълготрайни активи, се изключват взаимно, отделно от прехвърлянето на разходите за собственост⁽²⁾. Те не се вписват като продажби на стопанството и поради това не се включват в продукцията на въпросния регион.
- б) Животни, които са класифицирани като наличности и са предмет на операция между региони, се приемат за положителни продажби (заедно с износа) за региона на

²

Доколкото съответните продажби и покупки попадат в същия отчетен период.

произход, а животните, закупени от други региони, като отрицателни продажби (заедно с вноса)⁽³⁾.

в) Когато разходите за прехвърляне на собствеността (транспорт, търговски надбавки и др.) са свързани с търговията с животни, класифицирани като наличности, те се приспадат от продукцията. Това се случва автоматично, когато са включени покупки от стопанства в други региони, тъй като разходите са част от „отрицателните“ продажби, докато при търговия с животни между стопанства в един и същ регион трябва да се направи корекция в продажбите и съответно в продукцията.

б) Оценяване на продукцията

- 7.26. Продукцията трябва да се оценява по базисни цени (вж. 2.082), т.е. включително субсидии за продукти, по-малко данъци върху продукти. Този метод на изчисляване означава, че данъците и субсидиите върху продуктите трябва да бъдат дезагрегирани по региони.

2. Междинно потребление

а) Определение

- 7.27. Междинното потребление се състои от стоки (различни от дълготрайни активи) и пазарни услуги, използвани по време на производствения процес за производство на други стоки (вж. 2.097—2.109).

- 7.28. При съставяне на РИССС междинното потребление включва:

а) селскостопански продукти, закупени за използване по време на производствения процес от други стопанства (независимо дали в същия или в друг регион);

б) определени продукти, използвани като вътрешно потребление и вписани като продукция (вж. 2.054—2.058 и 7.24).

- 7.29. Конкретният случай с косвено измерените услуги на финансовите посредници (FISIM) в регионалните сметки се приема по същия начин, както в националните сметки. Ако оценката на наличностите на заемите и депозитите е налична по региони, може да се следва възходящият метод. Обикновено обаче такава оценка не е налична по региони. Когато случаят е такъв, разпределянето на FISIM към отрасъла ползвател се извършва по втория по целесъобразност метод: като показатели за разпределянето се използват регионалната брутна продукция или брутна добавена стойност по отрасли (ЕСС 2010, 13.40).

б) Оценяване на междинното потребление

- 7.30. Всички продукти и услуги, използвани за междинно потребление, трябва да се оценяват по цена на придобиване (без подлежащия на приспадане ДДС) (вж. 2.110—2.114).

3. Бруто капиталобразуване

- 7.31. Бруто капиталобразуването за селското стопанство се подразделя на:

а) бруто образуване на основен капитал;

³

Закупуването на животни никога не трябва да се вписва като междинно потребление (по същество това е придобиване на незавършено производство, вж. 2.067), като изчисляването на животинската продукция може да бъде направено само косвено въз основа на продажбите, бруто образуване на основен капитал и промените в наличностите.

б) изменения на запасите.

а) Бруто образуване на основен капитал

- 7.32. В селското стопанство е налице образуване на основен капитал всеки път, когато даден притежател придобие или произведе дълготрайни активи, които са предназначени за използване за срок от повече от 1 година като фактори на производство в процеса на селскостопанското производство. Критерият за разпределение за отчитането на бруто образуване на основен капитал се отнася до отраслите ползватели, а не до отрасъла, към който принадлежи юридическия собственик.
- 7.33. Дълготрайните активи, притежавани от многорегионална единица, се разпределят към местните ЕВД, където се използват. Дълготрайните активи, които се използват на база оперативен лизинг, се записват в региона на собственика на активите, а тези, които се използват при условията на финансов лизинг, се записват в региона на ползвателя (ЕСС 2010, 13.33).
- 7.34. Новите активи, включени в основния капитал, се въвеждат бруто, т.е. без приспадане на потреблението на основен капитал. Освен това потреблението на основен капитал обикновено се изчислява спрямо тези активи. Нето капиталообразуването се получава чрез приспадане на потреблението на дълготрайни активи от бруто капиталообразуването.
- 7.35. Производствените единици могат да продават съществуващи активи една на друга, например машини втора употреба. Когато има движение на активите между отраслите и регионите, общата платена цена следва да бъде включена в бруто образуването на основен капитал в един отрасъл или регион, а получената цена следва да се приспадне от бруто образуването на основен капитал в другия отрасъл или регион. Разходите по операции за собственост върху активи, като например такси за правни услуги при продажбата на земя и съществуващи сгради, се зачисляват като допълнително бруто образуване на основен капитал от придобиващия, дори ако някои от разходите са платени от продавача.
- 7.36. Бруто образуването на основен капитал за животни за разплод и за впрегатни животни в даден регион отговаря на разликата между покупките извън региона (включително внос) и продажбите за други региони (включително износ), като се вземат предвид разходите за прехвърляне на собственост при продажбите в рамките на региона. Когато всички региони са агрегирани, е важно да се гарантира, че междурегионалните потоци се изключват взаимно (с изключение на разходите за прехвърляне на собственост), така че сумата от цялото регионално бруто образуване на основен капитал да е същата като бруто образуването на основен капитал на националните сметки за селското стопанство. Когато основният капитал се състои от селскостопански животни, като например впрегатни животни и животни за разплод, при използване на възходящия метод те трябва да бъдат оценени в съответствие със следното правило: продажбите на животни за стопанства в други региони представляват отрицателно бруто образуване на основен капитал, докато покупките от други региони е положително бруто образуване на основен капитал.

б) Изменения на запасите

- 7.37. Запасите обхващат всички активи, които не са част от основния капитал и които в определен момент са притежавани временно от производствените единици. Разграничават се два вида запаси: запаси от влагани ресурси и от продукцията (вж. 2.171).
- 7.38. При животни, класифицирани като запаси, търговската дейност, която трябва да се вземе предвид при изчисляване на измененията на запасите, включва продажбите за и покупките от други региони, както и вноса и износа.

В. РАЗПРЕДЕЛИТЕЛНИ ОПЕРАЦИИ (ТРАНСАКЦИИ) И ДРУГИ ПОТОЦИ

- 7.39. Получаването на надеждна регионална информация за разпределителните операции в определени случаи, по-специално когато единиците извършват дейности в повече от един регион или когато регионът не винаги представлява ясно определена област, в която се извършват определени дейности, са практическите трудности, с които се обяснява защо ЕСС обхваща регионалните сметки в селскостопанския отрасъл само по отношение на няколко агрегата: добавена стойност, субсидии, данъци, компенсация на наетите лица, наеми и други доходи, лихви и бруто образуване на основен капитал.

1. Общи правила

- 7.40. Разпределителните операции се записват на основата на принципа на начисляването, т.е. в момента, когато икономическа стойност, задължение или вземане се създава, трансформира или заличава, или престава да съществува, а не когато плащането действително е извършено. Този принцип на отчитане (на базата на права и задължения) се прилага към всички потоци, независимо дали потоците са парични, нито дали се осъществяват между единици или в рамките на една единица.
- 7.41. Когато обаче датата, на която вземането (дългът) е придобит(о), не може да бъде определена точно, може да се използва датата на плащането или друго приемливо приближение на основата на принципа на начисляването (вж. 3.007).

2. Добавена стойност

а) Общи правила

- 7.42. Добавената стойност е резултат от производствената дейност на дадена икономика или на един от нейните отрасли през даден период от време, като тя е балансиращата позиция в сметка „Производство“. Тя е разликата между стойността на продукцията и стойността на междинното потребление. Тя е ключовата позиция при измерване производителността на дадена икономика или отрасъл (вж. 3.013), или на даден регион или отрасъл в рамките на регион.

б) Изчисляване на добавената стойност

- 7.43. Добавената стойност може да се въведе бруто (брутна добавена стойност по базисни цени) или нето (нетна добавена стойност при базисни цени), т.е. преди или след приспадане на потреблението на основен капитал. Следвайки метода за оценяване на продукцията (базисна цена) и междинното

потребление (покупни цени), добавената стойност се измерва по базисни цени (вж. 3.013).

7.44. Използването на базисни цени означава, че данъците върху продуктите и субсидиите върху продуктите трябва да бъдат отнесени към определени стоки и услуги, които след това трябва да бъдат разпределени между регионите.

7.45. С приспадане на другите данъци върху производството от добавената стойност по базисни цени и като се добавят другите субсидии за производство, се получава добавената стойност по факторни разходи. Нетната добавена стойност по факторни разходи представлява дохода на факторите на производството. (вж. 3.014).

3. *Потребление на основен капитал*

7.46. В РИССС стоките и услугите, които съставляват основния капитал на стопанството (като насаждения, в които се отглеждат многогодишни растения, машини и сгради, основни подобрения върху земите, софтуер, разходи по прехвърляне на собствеността върху непроизведени активи и др.), са обект на износване, повреждане и остаряване като средство за производство в производствения процес. Износването, повреждането и остаряването се измерват като потребление на основен капитал. Както при ИССС, потреблението на основен капитал не следва да се изчислява за продуктивни животни.

4. *Субсидии*

7.47. При РИССС се прилагат същите правила, както при ИССС: потоците, класифицирани като оперативни субсидии в ИССС, се класифицират по същия начин в РИССС, а за потоците под формата на капиталови трансфери се прилага подобно третиране.

5. *Данъци*

7.48. При РИССС се прилагат същите правила, както при ИССС: различните видове данъци се класифицират по същия начин в РИССС, както се класифицират в ИССС.

6. *Компенсация на наетите лица*

7.49. Що се отнася до производителите, компенсацията на наетите лица се разпределят на местните ЕВД, в които са наети хората. Когато няма на разположение такива данни, компенсацията на наетите лица се разпределя въз основа на отработеното време, като втори по целесъобразност метод. Ако няма данни нито за компенсацията на наетите лица, нито за отработеното време, се използва броят на наетите лица в местните ЕВД (вж. ЕСС 2010, 13.42).

7. *Нетен опериращ излишък*

7.50. Нетният опериращ излишък се получава от нетната добавена стойност по базисни цени, като се приспадна компенсацията на наетите лица и други данъци върху производството и се добавят други субсидии за производство.

8. *Лихви, наеми*

7.51. При РИССС се прилагат същите правила, както при ИССС: потоците, които са класифицирани като лихва и наеми в ИССС, са класифицирани по същия начин в РИССС.

9. *Предприемачески доход в селското стопанство: общи правила за изчисляване*

- 7.52. Пряко дължимият доход от собственост, произтичащ от селскостопански дейности и неселскостопански вторични дейности, т.е. лихви, плащани по заеми, взети във връзка с тези дейности, включително за закупуване на селскостопанска земя, както и наеми, плащани на собственици на земи, се приспада от оперирания излишък (вж. 3.070—3.087).

Г. КРАТЪК ПРЕГЛЕД НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

1. *Въведение*

- 7.53. Настоящият раздел има за цел да подчертае някои аспекти на методологията, по-специално избора на единицата „земяделско стопанство/аграрен холдинг“ и измерването на продукцията.
- 7.54. Земяделското стопанство е референтната единица за статистическите изследвания, свързани със селското стопанство, както на национално, така и на поднационално ниво. Това е основно предимство на РИССС, тъй като означава, че оценката на количествата продукция може директно да се основава на статистическите системи за измерване на площи земя, добиви, размери на стадото и др. Други предимство на избора на стопанството е, че дава възможност сметките да бъдат по-последователни. Продукцията и разходите за нея всъщност се отнасят до идентични набори от единици, дори ако методите на екстраполиране варират от един източник до друг. И накрая, чрез избора на стопанството, заедно с концепциите за характерни дейности и единици, се избягва нуждата от корекции, които могат да са спорни, какъвто е случаят със семейните градини и частното отглеждане на животни извън стопанство. Това правило улеснява сравняването между държавите. Действително, връзката със статистически данни във физически количества, които са от решаващо значение за селското стопанство и които гарантират, че измерванията на отчетните записи ще бъдат последователни, тъй като корекциите или „нестатистическите“ корекции по този начин са ограничени, очевидно опростява и подобрява изчисленията. Тези аспекти са също така в съответствие с целта да се даде приоритет на възходящия подход в РИССС.

2. *Определяне на регионалното селско стопанство*

- 7.55. За всеки регион селскостопанският отрасъл се състои от всички стопанства/холдинги, чиито фактори на производство са разположени в самия регион. Този принцип, който е в съответствие с концепцията за резидентност на производствените единици, може да доведе до няколко проблема: селскостопанската статистика обикновено определя местоположението на стопанствата според тяхната централа, а не директно според местоположението на факторите на производство. Двете местоположения не винаги съвпадат, като това явление вероятно ще се случва по-често, тъй като стопанствата стават все по-големи. Поради това при съставянето на РИССС някои стопанства следва да бъдат прекласифицирани между регионите и дори в някои случаи да бъдат разделени. Възможно е това да е трудно постижимо на практика, като в такъв случай е за предпочитане да се запази местоположението на стопанствата от статистическите изследвания. Настоящото предложение обаче зависи от две условия: първо, методът за

определяне на местоположението трябва да бъде сходен за всички региони в държавата и второ, всички отчетни записи трябва да бъдат оценени от източници, които използват едни и същи правила за определяне на местоположението на стопанствата.

3. Измерване на селскостопанската продукция

- 7.56. Селскостопанската продукция включва определени растителни продукти, които се използват отново от същото стопанство под формата на междинно потребление; това се отнася основно до продукти за храни за животни. При полските култури по-конкретно регионалната продукция често може да се определи въз основа на количествата, събрани във всеки регион, като след това им се придава стойност чрез цени. В този случай се оценява цялата продукция, независимо дали е предназначена за предлагане на пазара извън отрасъла, за продажба за други стопанство или за употреба от същото стопанство. Така продукцията на всеки регион се получава директно и в съответствие с концепцията, приета за ИССС и РИССС. Цените, според които се оценява продукцията, формираща вътрешното потребление, могат да се основават и на регионални данни, съответстващи на цените, на които тя се предлага на пазара. Липсата на регионални ценови данни обаче създава общ проблем, когато става въпрос за оценяване на продукцията — както на предлаганата на пазара (регионална) продукция, така и на продукцията, която формира вътрешното потребление. Поради това оценката на РИССС за продукти, формиращи вътрешно потребление, води до същите трудности, както оценката на продукти, които се предлагат на пазара. Очевидно положението е различно, когато количествата не могат да бъдат оценени на регионално ниво. В този случай може да се използва единствено низходящият метод, основан на оценки на национално ниво⁽⁴⁾.
- 7.57. По отношение на животните, независимо дали те са класифицирани като запаси или като основен капитал, следва да се вземат предвид следните точки:
- оценките на регионално ниво на измененията на запасите и на бруто образуването на основен капитал по отношение на животните, като тези два потока всъщност са компоненти на косвения метод за изчисляване на продукцията;
 - оценките на търговията с животни между регионите, като тази търговия също е компонент на косвения метод за изчисляване на продукцията;
 - разбивката на потоците на вноса и износа на животни между регионите;
 - подходящото третиране на разходите за прехвърляне на собственост;
 - методът за коригиране на РИССС спрямо ИССС.
- 7.58. В определени случаи косвеният метод за изчисляване на животинската продукция може да е прекалено труден на

4

Вътрешното потребление следва да се коригира към стойностите на ИССС според използвания метод.

регионално ниво. Тогава е по-добре продукцията да се изчислява въз основа на модел, при който се използват физически данни, след което стойностите се коригират към тези в ИССС.

4. *Неделими неселскостопански вторични дейности*

- 7.59. Съществуват различни начини за включване на неделимите неселскостопански вторични дейности в РИССС в зависимост от вида дейност. Действително, някои от тези вторични дейности са силно концентрирани на регионално ниво — например преработката на селскостопански продукти. В този случай при оценката на продукцията както по отношение на количествата, така и на цените, може да се разчита на местни статистически данни. За тази продукция стойностите в ИССС са *на практика* същите, като тези в РИССС. Други случаи обаче може да представляват по-голяма трудност. Например може да няма регионален източник за някои дейности, особено ако те не са концентрирани в определени региони от самото начало. За други дейности регионалните данни се предоставят чрез статистически изследвания или от информация от микроикономически сметки (например системата за земеделска счетоводна информация (СЗСИ)), но няма гаранция, че те са представителни на регионално ниво. Освен това данните може да са стари и да няма налични източници на надеждно актуализиране. И накрая, качествени показатели на регионално ниво има само понякога. Във всички тези случаи стойностите на ИССС са отправна точка за РИССС, като често трябва да се използва низходящият метод.

5. *Междинно потребление*

- 7.60. Междинното потребление в РИССС включва използваните от стопанствата селскостопански продукти, независимо дали те се търгуват директно между притежателите в същия регион или в различни региони или сменят собственика си чрез посредници, които е възможно да станат собственици на продуктите, преди те да бъдат препродадени и т.н. Освен това някои селскостопански продукти за вътрешно потребление също се вписват като междинно потребление, особено някои посеви, използвани при изхранването на животни. Покупката на животни, дори внесени, не трябва да се вписва като междинно потребление.
- 7.61. Първият метод за изчисляване на междинното потребление на селскостопански продукти на регионално ниво представлява изчисляване на разликата между продукцията на РИССС и тази част от нея, която е предназначена да напусне отрасъла, на база отделни продукти⁵). Това обаче не представя съвсем точно междинното потребление на селскостопански продукти във всеки регион, тъй като докато селскостопанските продукти, предназначени за междинно потребление от стопанства в други региони, са включени, тези, които произхождат от стопанства в други региони, не са. Поради това междинното потребление трябва да бъде коригирано в съответствие със стойностите в ИССС.
- 7.62. Възможен е и друг метод на изчисляване с помощта на СЗСИ като източник на информация. Този източник позволява да се

5

Изключение тук са внесените селскостопански продукти (освен животни).

оцени междинното потребление на селскостопански продукти, независимо дали те са от продажби от други стопанства или от други източници, като например внос. СЗСИ обаче не обхваща по абсолютно същия начин продуктите, които се използват като междинно потребление от същото стопанство, и съответно са необходими корекции. Поради това по аналогия междинното потребление трябва да бъде коригирано в съответствие със стойностите в ИССС.“

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Приложение II се заменя със следното:

„ПРИЛОЖЕНИЕ II

ПРОГРАМА ЗА ПРЕДАВАНЕ НА ДАННИТЕ

За всяка отделна позиция за продукцията (позиции 01—18, в т.ч. и подточките) е необходимо да бъдат предавани стойността по базисни цени и нейните компоненти (стойност по цени на производител, субсидии за продукцията и данъци върху продукцията).

Данните за сметка „Производство“ и за бруто образуването на основен капитал следва да се предават както по текущи цени, така и по цени от предходната година.

Всички стойности се изразяват в милиони единици на националната валута. Влаганият труд се изразява в хиляди годишни работни единици (ГРЕ).

Данните за регионалните сметки за селското стопанство трябва да се предадат само по текущи цени.

1. Сметна „Производство“

Позиция	Списък на променливите	Предаване на данни за референтната година n			
		а)	б)	в)	г)
		Ноември година n (оценки на ИССС)	Март година n+ 1 (оценки на ИССС)	Септемвр и година n+ 1 (окончател ни данни за ИССС)	Юни година n+ 2 (РИССС)
01	ЗЪРНЕНИ КУЛТУРИ (в т. ч. семена)	X	X	X	X
01.1	Пшеница и шпелта	X	X	X	X
01.1/1	Мека пшеница и шпелта	—	—	X	X
01.1/2	Твърда пшеница	—	—	X	X
01.2	Ръж и смес от пшеница и ръж	X	X	X	X
01.3	Ечемик	X	X	X	X
01.4	Овес и смеси от летни зърнени култури	X	X	X	X
01.5	Царевица на зърна	X	X	X	X
01.6	Ориз	X	X	X	X
01.7	Други зърнени култури	X	X	X	X
02	ТЕХНИЧЕСКИ КУЛТУРИ	X	X	X	X
02.1	Маслодайни семена и маслодайни плодове (в т.ч. семена)	X	X	X	X
02.1/1	Рапица и репични семена	—	—	X	X
02.1/2	Слънчоглед	—	—	X	X

		Предаване на данни за референтната година n			
		а)	б)	в)	г)
Позиция	Списък на променливите	Ноември година n (оценки на ИССС)	Март година n+ 1 (оценки на ИССС)	Септемвр и година n+ 1 (окончател ни данни за ИССС)	Юни година n+ 2 (РИССС)
02.1/3	Соя	—	—	X	X
02.1/4	Други маслодайни продукти	—	—	X	X
02.2	Протеинови култури (в т.ч. семена)	X	X	X	X
02.3	Суров тютюн	X	X	X	X
02.4	Захарно цвекло	X	X	X	X
02.5	Други технически култури	X	X	X	X
02.5/1	Влакнодайни растения	—	—	X	—
02.5/2	Хмел	—	—	X	—
02.5/3	Други технически култури: други	—	—	X	—
03	ФУРАЖНИ РАСТЕНИЯ	X	X	X	X
03.1	Фуражна царевица	—	—	X	X
03.2	Фуражни кореноплодни култури (в т. ч. фуражно цвекло)	—	—	X	X
03.3	Други фуражни растения	—	—	X	X
04	ЗЕЛЕНЧУЦИ И ДРУГИ ГРАДИНАРСКИ ПРОДУКТИ	X	X	X	X
04.1	Пресни зеленчуци	X	X	X	X
04.1/1	Карфиол	—	—	X	—
04.1/2	Домати	—	—	X	—
04.1/3	Други пресни зеленчуци	—	—	X	—
04.2	Растения и цветя	X	X	X	X
04.2/1	Разсадникови растения	—	—	X	—
04.2/2	Декоративни растения и цветя (в т. ч. коледни елхи)	—	—	X	—
04.2/3	Насаждения	—	—	X	—

05	КАРТОФИ (в т.ч. семена)	X	X	X	X
06	ПЛОДОВЕ	X	X	X	X
06.1	Пресни плодове	X	X	X	X
06.1/1	Десертни ябълки	—	—	X	—
06.1/2	Десертни круши	—	—	X	—
06.1/3	Праскови	—	—	X	—
06.1/4	Други пресни плодове	—	—	X	—
06.2	Цитрусови плодове	X	X	X	X
06.2/1	Сладки портокали	—	—	X	—
06.2/2	Мандарини	—	—	X	—
06.2/3	Лимони	—	—	X	—
06.2/4	Други цитрусови плодове	—	—	X	—
06.3	Тропически плодове	X	X	X	X

06.4	Грозде	X	X	X	X
06.4/1	Десертно грозде	—	—	X	—
06.4/2	Други сортове грозде	—	—	X	—
06.5	Маслини	X	X	X	X
06.5/1	Трапезни маслини	—	—	X	—
06.5/2	Други маслини	—	—	X	—
07	ВИНО	X	X	X	X
07.1	Трапезно вино	—	—	X	—
07.2	Квалитетно вино	—	—	X	—
08	МАСЛИНОВО МАСЛО	X	X	X	X
09	ПРОДУКТИ ОТ ДРУГИ НАСАЖДЕНИЯ	X	X	X	X
09.1	Зеленчукови материали, използвани главно за сплитане	—	—	X	—
09.2	Семена	—	—	X	—
09.3	Продукти от други насаждения: други	—	—	X	—
10	РАСТИТЕЛНА ПРОДУКЦИЯ (01—09)	X	X	X	X
11	ЖИВОТНИ	X	X	X	X
11.1	Едър рогат добитък	X	X	X	X
11.2	Свине	X	X	X	X
11.3	Еднокопитни	X	X	X	X
11.4	Овце и кози	X	X	X	X
11.5	Домашни птици	X	X	X	X
11.6	Други животни	X	X	X	X
12	ЖИВОТИНСКИ ПРОДУКТИ	X	X	X	X
12.1	Мляко	X	X	X	X
12.2	Яйца	X	X	X	X
12.3	Други животински продукти	X	X	X	X
12.3/1	Сурова вълна	—	—	X	—
12.3/2	Копринени буби	—	—	X	—
12.3/3	Други животински продукти: други	—	—	X	—
13	ЖИВОТИНСКА ПРОДУКЦИЯ (11+12)	X	X	X	X
14	ПРОДУКЦИЯ ОТ СЕЛСКОСТОПАНСКИ СТОКИ (10+13)	X	X	X	X
15	ПРОДУКЦИЯ ОТ СЕЛСКОСТОПАНСКИ УСЛУГИ	X	X	X	X
15.1	СЕЛСКОСТОПАНСКИ УСЛУГИ	—	—	X	—
15.2	НАЕМАНЕ НА МЛЕЧНА КВОТА	—	—	X	—
16	СЕЛСКОСТОПАНСКА ПРОДУКЦИЯ (14+15)	X	X	X	X
17	НЕСЕЛСКОСТОПАНСКИ ВТОРИЧНИ ДЕЙНОСТИ (НЕДЕЛИМИ)	X	X	X	X
17.1	ПРЕРАБОТКА НА	X	X	X	X

17.2	СЕЛСКОСТОПАНСКИ ПРОДУКТИ ДРУГИ НЕДЕЛИМИ ВТОРИЧНИ ДЕЙНОСТИ (СТОКИ И УСЛУГИ)	X	X	X	X
18	ПРОДУКЦИЯ НА СЕЛСКОСТОПАНСКИЯ ОТРАСЪЛ (16+17)	X	X	X	X
19	ОБЩО МЕЖДИННО ПОТРЕБЛЕНИЕ	X	X	X	X
19.01	СЕМЕНА И ПОСАДЪЧЕН МАТЕРИАЛ	X	X	X	X
19.02	ЕНЕРГИЯ; СМАЗОЧНИ МАТЕРИАЛИ	X	X	X	X
19.02/1	- електроенергия	—	—	X	—
19.02/2	- газ	—	—	X	—
19.02/3	- други горива и пропеленти	—	—	X	—
19.02/4	- друго	—	—	X	—
19.03	ТОРОВЕ И ПОДОБРИТЕЛИ НА ПОЧВАТА	X	X	X	X
19.04	ПРОДУКТИ ЗА РАСТИТЕЛНА ЗАЩИТА И ПЕСТИЦИДИ	X	X	X	X
19.05	ВЕТЕРИНАРНИ РАЗХОДИ	X	X	X	X
19.06	ХРАНИ ЗА ЖИВОТНИ	X	X	X	X
19.06/1	- храни, доставени от други зеделски стопанства	X	X	X	X
19.06/2	- храни, закупени извън селскостопанския отрасъл	X	X	X	X
19.06/3	- храни, произведени и използвани от същото стопанство	X	X	X	X
19.07	ПОДДРЪЖКА НА МАТЕРИАЛИТЕ	X	X	X	X
19.08	ПОДДРЪЖКА НА СГРАДИТЕ	X	X	X	X
19.09	СЕЛСКОСТОПАНСКИ УСЛУГИ	X	X	X	X
19.10	КОСВЕНО ИЗМЕРЕНИ УСЛУГИ НА ФИНАНСОВИТЕ ПОСРЕДНИЦИ (FISIM)	X	X	X	X
19.11	ДРУГИ СТОКИ И УСЛУГИ	X	X	X	X
20	БРУТНА ДОБАВЕНА СТОЙНОСТ ПО БАЗИСНИ ЦЕНИ (18-19)	X	X	X	X
21	ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ОСНОВЕН КАПИТАЛ	X	X	X	X
21.1	ОБОРУДВАНЕ	—	—	X	—
21.2	СГРАДИ	—	—	X	—
21.3	НАСАЖДЕНИЯ	—	—	X	—
21.4	ДРУГИ	—	—	X	—
22	НЕТНА ДОБАВЕНА СТОЙНОСТ ПО БАЗИСНИ ЦЕНИ (20-21)	X	X	X	X

2. Сметка „Формиране на дохода“

Позиция	Списък на променливите	Предаване на данни за референтната година n			
		а)	б)	в)	г)
		Ноември година n (оценки на ИССС)	Март година n+ 1 (оценки на ИССС)	Септември и година n+ 1 (окончател ни данни за ИССС)	Юни година n+ 2 (РИССС)
23	КОМПЕНСАЦИЯ НА НАЕТИТЕ ЛИЦА	X	X	X	X
24	ДРУГИ ДАНЪЦИ ВЪРХУ ПРОИЗВОДСТВОТО	X	X	X	X
25	ДРУГИ СУБСИДИИ ЗА ПРОИЗВОДСТВО	X	X	X	X
26	ФАКТОРЕН ДОХОД (22-24+25)	X	X	X	X
27	ОПЕРИРАЩ ИЗЛИШЪК/СМЕСЕН ДОХОД (22-23-24+25)	X	X	X	X

3. Сметка „Предприемачески доход“

Позиция	Списък на променливите	Предаване на данни за референтната година n			
		а)	б)	в)	г)
		Ноември година n (оценки на ИССС)	Март година n+ 1 (оценки на ИССС)	Септември и година n+ 1 (окончател ни данни за ИССС)	Юни година n+ 2 (РИССС)
28	НАЕМИ И ДРУГИ ПЛАЩАНИЯ ПО НЕДВИЖИМА СОБСТВЕНОСТ	X	X	X	X
29	ДЪЛЖИМИ ЛИХВИ	X	X	X	X
30	ЛИХВИ ЗА ПОЛУЧАВАНЕ	X	X	X	X
31	ПРЕДПРИЕМАЧЕСКИ ДОХОД (27-28-29+30)	X	X	X	X

4. Елементи на капиталовата сметка

Позиция	Списък на променливите	Предаване на данни за референтната година n			
		а)	б)	в)	г)
		Ноември година n (оценки на ИССС)	Март година n+ 1 (оценки на ИССС)	Септемвр и година n+ 1 (окончател ни данни за ИССС)	Юни година n+ 2 (РИССС)
32	БРУТО ОБРАЗУВАНЕ НА ОСНОВЕН КАПИТАЛ В СЕЛСКОСТОПАНСКИ ПРОДУКТИ	—	—	X	X
32.1	БРУТО ОБРАЗУВАНЕ НА ОСНОВЕН КАПИТАЛ В НАСАЖДЕНИЯ	—	—	X	—
32.2	БРУТО ОБРАЗУВАНЕ НА ОСНОВЕН КАПИТАЛ В ЖИВОТНИ	—	—	X	—
33	БРУТО ОБРАЗУВАНЕ НА ОСНОВЕН КАПИТАЛ В НЕСЕЛСКОСТОПАНСКИ ПРОДУКТИ	—	—	X	X
33.1	БРУТО ОБРАЗУВАНЕ НА ОСНОВЕН КАПИТАЛ В МАТЕРИАЛИ	—	—	X	—
33.2	БРУТО ОБРАЗУВАНЕ НА ОСНОВЕН КАПИТАЛ В СГРАДИ	—	—	X	—
33.3	ДРУГО БРУТО ОБРАЗУВАНЕ НА ОСНОВЕН КАПИТАЛ	—	—	X	—
34	БРУТО ОБРАЗУВАНЕ НА ОСНОВЕН КАПИТАЛ (БЕЗ ПОДЛЕЖАЩИЯ НА ПРИСПАДАНЕ ДДС) (32+33)	—	—	X	X
35	НЕТНО ОБРАЗУВАНЕ НА ОСНОВЕН КАПИТАЛ (БЕЗ ПОДЛЕЖАЩИЯ НА ПРИСПАДАНЕ ДДС) (34-21)	—	—	X	X
36	ИЗМЕНЕНИЯ НА ЗАПАСИТЕ	—	—	X	X

37	КАПИТАЛОВИ ТРАНСФЕРИ	—	—	X	X
37.1	ИНВЕСТИЦИОННИ СУБСИДИИ	—	—	X	—
37.2	ДРУГИ КАПИТАЛОВИ ТРАНСФЕРИ	—	—	X	—

5. Влаган труд в селското стопанство

Позиция	Списък на променливите	Предаване на данни за референтната година n		
		а)	б)	в)
		Ноември година n (оценки на ИССС)	Март година n+1 (оценки на ИССС)	Септември година n+1 (окончателни данни за ИССС)
38	ОБЩО ВЛАГАН ТРУД В СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО	X	X	X
38.1	ВЛАГАН ТРУД, ЗА КОЙТО НЕ СЕ ПЛАЩА ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕ	X	X	X
38.2	ВЛАГАН ТРУД, ЗА КОЙТО СЕ ПЛАЩА ВЪЗНАГРАЖДЕНИЕ	X	X	X

“